

Puo ya Bophatlalatsi ba Ditaba

AFRIKA BORWA E TEBISA MAQHAMA A KGWEBISANO YA LEFATSHE KA DITUMELLANO TSE ETSANG NALANE LE USA, INDIA LE UK

2 Phupu 2025, Brussels — Bekeng ena e fetileng, Ditshebeletso tsa Lekgetho tsa Afrika Borwa (SARS) di entse nalane mane Brussels ka ho saena Ditlhophiso tse tharo ts kananelo ya Kopanelo (MRAs) bakeng sa Lenaneo la tsona la Basebedisi ba Dumelletsweng Ikonoming (AEO). SARS e thehile selekane le Bolaodi ba Meedi le Tshireletso (CBP) ba United States, HMRC ya United Kingdom; mmoho le CBIC ya India. Hodima moo, SARS e bile le Memorandamo wa Kutlwisisano le Bolaodi ba Meedi le Dihlahiswa tsa Naha ba Hong Kong, China, mabapi le tshebedisano le thuso ya taolo mererong e mabapi le Bolaodi ba Meedi. SARS e boetse ya phethela tumellano ya tshebedisano le Bolaodi ba Meedi ba *Xiamen District of the General Administration of China*.

SARS e bile ya ba le dipuisano tsa tatellano mmoho le *Canada Border Services Agency*, (CBSA) e le ho phethela le ho lekola hore na ho ka ba le kananelo e kopanetsweng ya AEO na. SARS e buisane le *Federal Customs Service* (FCS) ya Russia ho lekola hore na ho ka ba le tshebedisano le thuso e kopanetsweng ya taolo mererong ya Bolaodi ba Meedi mmoho le kananelo ya kopanelo ya AEO.

Dipuisano tsa MRA ke mokgahlelo o mehato e mengatangata tse hlokanang hore ho be le ho tshepana tshebetsong mmoho le tekano e nnetefaditsweng ya mananeo le metjha. Sena ha se feela taba ya ho ananela tsohle empa ke ho netefatsa hore naha ka nngwe e ka tshepela ho dipakhatso tsa di-AEO tsa tse ding mmoho le metjha ya bolaodi ba meedi ntle le ho beha tsa tshireletso le tsa boikobelo kotsing. Hang feela ha di MRA tsena di saenilwe, di hloka tshebedisano e tswellang, tshwano ya mekgwatshebetso mmoho le ditekolo tsa kopanelo hore di dule di sebetsa ka ho phethahala.

Diketsahalo tsena ha se feela diphihlello tsa sediplomatiki; empa ke sehlohlolo sa dilemo tse fetang tse hlano tsa dipuisano tse tswellang tsa setekgenike, nyalano ya maano mmoho le kaho ya botshepehi. Leeto le mabapi le kananelo ya kopanelo ke le thata, le akareditseng dihlahlobo tse tebileng tsa meralo ya maano a boikobelo ba bolaodi ba meedi ba naha ka nngwe, metjha ya botshepehi mmoho le mekgwatshebetso ya botsamaisi ba tse ka bakang kotsi. Taba ya hore SARS e kgonne ho phethela di MRA tsena tse tharo le dinaha tse kgolo lefatsheng ke sesupo se matla sa ho loela, botshepehi mmoho le maemo a Afrika Borwa matjhabeng a lenaneo la AEO.

Ka lebaka la ditumellao tsena tsa MRA, SARS le balekane ba MRA ba itlamme ho ananela di AEO tsa bona, mme sena se dumella bahwebi ba tjhaetsweng monwana

ho kgola molemo ho tswa tlhekelong e potlakileng, dihlahlobo tse mmalwa mmoho le ditshita tse tlasana tsa taolo. Melemo ena ya pebofatso e tla sebetsa hodima kgwebisano e pakeng tsa Afrika Borwa le US, UK, le India — dinaha tseo ha di kopanngwa di nang le kgwebisano e ka bang \$37–40 billion le Afrika Borwa (ho latela data e tswang ho Divalopao tsa Kgwebisano tsa SARS tsa 2024).

Hwa bohlokwa, Afrika Borwa jwale ke naha ya pele kontinenteng ya Afrika ho fihlella MRA le United States tlasa lenaneo le bitswang *Customs Trade Partnership Against Terrorism* (CTPAT) — ena ke phihlello e kgolo e toboketsang bohlwahlwa ba tshebetso mmoho le tshepo ya matjhabeng. CTPAT e nkuwa e le lenaneo le seng le ipabotse, le tshepehang le le hlokanng hore ho be le bolekaneng bo matla ba tshireletso ya mananeo a mathathama a phepelo lefatsheng ka bophara. Moralo wa yona o bile le tshusumetso hodima mananeo a mangata a AEO ho phatlalla le lefatsheng. Le ha Moralo wa tshebetso wa SAFE o mabapi le Maemo a Tshireletso le Pebofatso ya Kgwebisano ya Lefatsheng wa Mokgatlo wa Lefatsheng wa Bolaodi ba Meedi o ntse o dutse e le o ka sehloohong bakeng sa mananeo a AEO, CTPAT e dutse le mohlala o lekolang tshebetso, o netefatsang tshireletso le o tshepuwang ke bolaodi ba meedi ka kakaretso. United States e dula e hlokometse maemo a hodimo a di MRA, mme sena se etsa hore phihlello ena e be tlang ka sewelo le e fumanweng ka thata.

Di MRA tsena tse ntjha di bontsha boitlamo ba SARS ba ho aha marangrang a tshepahalang lefatsheng ka bophara, a tlang botsitso pakeng tsa pebofatso le tshireletso mmoho le boqapi le botshepehi. Ha tikoloho ya tsa kgwebisano e ntse fetoha, Afrika Borwa ha e emelane le sena feela empa e boela e thusa ho bopa tshebedisano ya bolaodi ba meedi ya kamoso le ho tisa tshireletso ya mathathama phepelo kontinenteng ya Afrika le ho feta.

Haesale ho tloha ka Pudukwana 2020, lenaneo la SARS la AEO, le nyalanang ka botlalo le SAFE, le se le sebediswa ke bongata bo boholo. Diphihlello tsena di bontsha boitlamo ba SARS hodima pebofatso ya kgwebisano, kgotsofalo ya bakgathatema mmoho le boikobelo bo tswellang. Hwa bohlokwa, AEO jwale e kgola molemo le ho feta ka lebaka la dintle tse tsamaisanang le balekane ba rona ba MRA. E se e fetohile motheo wa mawala a SARS a ho phahamisa boikobelo ka boithaopo le ho atolosa kabo ya mehlodi ho phatlalla le tikoloho ya bolaodi ba meedi. Haesale ho tloha ka la 31 Motsheanong 2025, SARS e tjhaetse monwana di AEO tse 831 Afrika Borwa.

Sena se ntlafatsa tlhodisano pakeng tsa ba romellang dithoto kante ho naha ba lehae ba ikgethelang Lenaneo lena la SARS la AEO, ba bileng unang molemo ka lebaka la marangrang a SARS a di MRA ao jwale a akgang ka hare China, Hong Kong, India, SACU (Botswana, Eswatini, Lesotho le Namibia), Uganda, UK, US, le Zambia. Ka di MRA tsena, SARS jwale e na le kananelo e kopanetsweng ya bonamo ba boleng ba 46% ba dibaka tse dithoto di ka romellwang o tsona, mme sena se ntlafatsa tlhodisano pakeng tsa baromedi ba dithoto kante ho naha.

“Phihlello ena ha se feela ya SARS, empa ke tlholo bakeng sa ikonomi ya Afrika Borwa mmoho le maemo a rona mekgwatshehetsong wa kgwebisano lefatsheng ka bophara”, ho rialo Khomishenara ya SARS ebile e le Modulasetulo wa Lekgotla la WCO Edward Kieswetter. “Ka ho ba le di MRA le balekane ba bararo ba baholo ba kgwebisano — ho akareditswe le United States, United Kingdom, le India — sena se bontsha tshepo e ntseng e hola hodima mekgwatshehetsong ya Afrika Borwa ya lekgetho le bolaodi ba meedi mmoho le boitlamo ba rona ba ho kgontsha kgwebisano e molaong ha ka lehlakoreng le leng re ntse re sireletsa madiboho a rona”. Khomishenara o hlokometse hore di MRA tsena “di boela di bontsha metheo e bohareng ba Moralo wa tshehetsong wa SAFE wa WCO, botsamaisi ba tse ka bakang kotsi mmoho le boikarabelo ba karolelano bakeng sa mathathama a phepele a lefatše a sireletsehileng le a sebetsoang ka ho phethahala. Jwalo ka naha ya pele mona Afrika ho saena MRA le United States, re motlotlo ho ba ba itlhommeng ka pele kontinenteng ho tse mabapi le ho tebiswa ha pebofatso ya kgwebisano le tshebedisano ho tsa tshireletso le ikonomi e kgolohadi lefatsheng”.

Ho fumana lesedi le fetang lena, ka kopo ikopanye le SARSMedia@sars.gov.za

KE PHETHO.